Rok 1939 12 lutego Nr 7

DZWONECZEK

pod redakcją ELI OLESKIEJ

W rocznicę koronacji Ojca św.

Mija lat 17, jak w odwiecznym Rzymie, kędy niegdyś pierwszy Ojciec chrześcijaństwa, Piotr Apostoł, poniósł śmierć męczeńską — zasiadł na stolicy Namiestników Chrystusowych dzisiejszy Papież, Pius XI.

Dla kogo obce imię tego Męża Bożego? Znają Go wszyscy! Rozbrzmiewa ono po całej kuli ziemskiej. Wymawiają je zarówno usta Europejczyków, jak Azjatów, Amerykanów i innych, błogosławią Mu jednako serca czerwonych Indian, czarnych z gorącej Afryki Murzynów, jak żółtoskórych Chińczyków, czy Eskimosów z krain lodów wieczystych. Znają Go nawet dzieci chrześcijańskie wszelkich ras i narodów i umieją na wizerunkach rozpoznawać dobrotliwe Jego oblicze.

Słowo Jego rozbrzmiewa wszędzie, głosząc bezustannie Prawdę Chrystusową. Poucza ono, jak żyć winny kraje i narody, by zstąpić mogło kiedyś na świat obiecane Królestwo Boże. Prostuje mylne drogi ludzkie, ostrzega tych, którzy nie chcą nad sobą uznawać praw odwiecznych. Zaprawdę nieustraszony to Sternik Łodzi Piotro-

Fotografia przedstawia pokład jednego ze statków na Wiśle zamienionego na lazaret wojskowy dla rannych w czasie najazdu bolszewickiego na Polskę w roku 1920. Zdjęcie to stanowi historyczną pamiątkę z pobytu w naszym kraju dzisiejszego Papieża, a ówczesnego nuncjusza apostolskiego ks. Rattiego, którego widzimy w pierwszym rzędzie, otoczonego obsługą wojskowo-szpitalną.

wej, którą pewną prowadzi ręką poprzez wzburzone fale życia dzisiejszego świata.

Czczony, umiłowany przez wszystkich, dla których święte jest dziedzictwo Chrystusowe — szczególnie drogim jest dla nas Polaków. Wszak to On właśnie był tym pierwszym przedstawicielem Stolicy Świętej w co dopiero zmartwychwstałej Ojczyźnie naszej. On z nią przeżywał najstraszniejsze dni, kiedy to z powodu najazdu bolszewickiego zdawało się, że już z powrotem zatrzaskuje się nad nią wieko niewoli. On wraz z nią cierpiał, wraz z nią się modlił o zlitowanie, — wierząc niezłomnie, że klęska zostanie odwróconą, jeśli tylko naród nie straci nadziei i wytrwa do końca.

Ten świątobliwy Starzec w białej sukni Chrystusowego Namiestnika, dzielący swe życie między modlitwę a pracę, tam z „Wiecznego Miasta“ ogarnia okiem i sercem ojcowskim cały świat. Oddajmy Mu miłość za miłość, modlitwę za Jego modlitwy i prośmy Pana Wszechmocnego, by Go nam zachować raczył jeszcze w długie lata na chwałę Bożego Imienia i Chrystusowego Kościoła oraz dla szczęścia całej ludzkości.

E. O.

Gdzie się podziała?

Pan Seweryn wszczął alarm na cały dom. Jakto, książka leżała tu, na biurku i nagle, prawie w oczach zniknęła? Przecież nie ulotniła się, nie wsiąkła, więc gdzież się podziała??

Istotnie, sprawa przedstawiała się tajemniczo, w mieszkaniu bowiem poza gospodarzem i starą, zaufaną służącą, nikogo więcej nie było. Przeszukano biurko, poodstawiano sprzęty, zajrzano niemal do każdego kąta — książka przepadła, jak kamień rzucony w niezbadaną toń morską. Nie tylko, że brakło jednego tomu w pięknym zbiorze powieści Rodziewiczówny, lecz postawiono pana Seweryna przed zagadką. której w żaden sposób rozwiązać nie umiał.

Przez kilka dni tajemnicza sprawa wytrącała go ze spokojnej dotychczas równowagi, ostatecznie bowiem wydatek kilkuzłotowy na zakupienie brakującego tomu nie grał poważniejszej roli, chodziło jednak o rozwiązanie złośliwej tajemnicy, w jaki sposób, niby drobny pyłek zdmuchnięty wiatrem, książka zniknęła z mieszkania.

Po paru tygodniach pan Seweryn zapomniał o całej historii, gdy pewnego wieczoru, siadając, jak zwykle do codziennej lektury, stanął nagle jak wryty: książka leżała najspokojniej na tym samym miejscu, gdzie ją przed paroma tygodniami położył. Przetarł oczy, ujął ostrożnie tom do ręki, obejrzał i w najwyższym zdumieniu machinalnie położył na biurko. Spadła niby meteor z niewidzialnych i nieznanych przestrzeni. Obejrzał ją raz jeszcze: kartki były czyste, okładka również, bez śladu używania.

Tego wieczoru pan Seweryn długo nie mógł usnąć, myśląc nad dziwną diabelską, czy czarodziejską sprawą...

W kilka dni potem zdumienie jego osiągnęło punkt najwyższy: z biurka zniknął znów tom zbiorowych dzieł Orzeszkowej, jak poprzednio zginęła Rodziewiczówna. Oczywiście nie ulegało już najmniejszej wątpliwości, że książki „wypożycza“ sobie ktoś bez wiedzy i świadomości ich właściciela. Za wszelką cenę gotowy ponieść nawet ofiarę ze spoczynku i czasu, postanowi pan Seweryn wyśledzić, kto dzieli się jego księgozbiorem. Mieszkanie było wprawdzie parterowe, okno jednak położone było tak wysoko nad poziomem ulicy, iż trzebaby cyrkowca, aby dać susa na parapet i sięgnąć do biurka. Poza tym nastręczało się irytujące pytanie: kto? Pan Seweryn znał wszyst-

kich swych sąsiadów, wykluczał przeto najbliższe otoczenie z tych niebezpiecznych eksperymentów. Zaciął się jednak i postanowił dociec sprawy.

Zazwyczaj wieczorem siadał w przyległym pokoju i przez szparę w drzwiach obserwował otwarte okno i wnętrze swego gabinetu. Upłynął szereg dni, nawet kot nie pokazał się w okiennym obramowaniu i pan Seweryn stracił już nadzieję wyśledzenia złodzieja, gdy... pewnego wieczoru ujrzał na tle okna głowę wyrostka, powoli przechylającą się w stronę biurka. Jak rączy jeleń jednym skokiem rzucił się do pokoju i zanim chłopiec zdążył zsunąć się z parapetu, chwycił go za ramię.

— A, mam cię, ty zło...

Zawahał się: trudno było tego wyrostka nazwać złodziejem, boć co wziął, to oddał.

— Mam cię, ty gałganie, nicponiu, ty oczajduszo! Jak się nazywasz, skąd jesteś? — grzmiał, potrząsając skuloną postacią chłopca.

Chłopak czerwony, jak piwonia, z oczami wbitymi w podłogę, stał, drżąc ze wzruszenia.

— No, gadajże, kto jesteś?

— Ja... od stolarza... terminuję.

— Dlaczego brałeś książki — indagował pan Seweryn.

— Bo... bo chciałem czytać...

Pan Seweryn puścił ramię chłopca i spojrzał uważnie na jego twarz; nie malowało się na niej nic złego; przeciwnie, w młodych chłopięcych rysach tkwiła pewna szlachetność i łagodność.

— No, to dlaczegoś — przemówił już łagodniej — nie przyszedł do mnie i nie poprosił? Czy ty wiesz, durniu, że chleba, wody i książki nikomu odmówić nie wolno?

— Kiedy nie śmiałem proszę pana.

— Ot, osioł. Brać się nie bał, a prosić nie śmiał. To ty tak lubisz czytać? spytał, podnosząc za podbródek głowę chłopca ku światłu.

— Bardzo...

Pan Seweryn przeszedł wielkimi krokami po pokoju, raz po raz obrzucając chłopca z ukosa spojrzeniem.

— A jak dawno jesteś w terminie? Ile zarabiasz?

— Dwa lata, a zarabiam osiem złotych miesięcznie.

Hm... rzeczywiście z takiej kwoty nie było za co kupować książek — przeleciało przez głowę pana Seweryna, a chłopakowi dobrze patrzy z oczu. I z takich nicponów bywają ludzie, tylko trzeba im trochę opieki, ciepła, mądrej kierowniczej dłoni.

— Ile razy zechcesz, ośle jeden, książkę, przychodź do mnie, a otrzymasz ich do woli. A teraz marsz do domu.

Chłopak szurknął nogami, pocałował pana Seweryna w mankiet i cichaczem wyniósł się z pokoju.

Na drugi dzień stary kawaler przeprowadził długą naradę z majstrem stolarskim, zamieszkałym w parterowym domku, naprzeciwko pana Seweryna. Co tam mówili, nie wiadomo, dość, że od tego czasu pan Seweryn bardzo gorliwie zaopiekował się małym terminatorem stolarskim, obiecując sobie w duchu, że z tego urwisa wyrosną kiedyś ludzie.

W życiu częściej jeszcze, niż w książkach zdarzają się przedziwne historie.

Czesław Ksawery Jankowski.

Po uczcie...

Już w najwcześniejszych wiekach naszych dziejów spotykamy się z opłakanymi skutkami pijaństwa. Oto zaledwie odbył w Gnieźnie swą koronację młody, dzielny Przemysław II, wybrał się na Pomorze dla zacieśnienia związków z tą dzielnicą. Jadąc przez Rogoźno, tuż przed samą Środą Popielcową, rozpoczynającą Post 40-dniowy, urządził w tłusty wtorek wspaniałą ucztę dla swego rycerstwa. Kiedy już wszystkich zamroczyło zupełnie wino pite strumieniami, wpadli najęci przez zdradzieckich Niemców z Brandenburgii zbóje i wyprawili rzeź straszliwą. Świt Środy Popielcowej zastał naszego świeżo ukoronowanego Piasta w ranach

śmiertelnych, jakie zadali mu wrogowie, skorzystawszy z jego pijackiej uczty, która wojownikom wytrąciła broń z rąk nietrzeźwych.

Z podobnej okazji skorzystali w Gdańsku Krzyżacy, gdy w roku 1308 straż polsko-pomorska, chcąc sobie użyć przed nadchodzącym Adwentem — urządziła obfitą w napoje biesiadę. Porozumiawszy się ze zdradzieckimi Niemcami gdańskimi, wpadli Krzyżacy nocą do miasta i wyrznęli całą niemal jego ludność. Do dziś dnia jeszcze przechowuje się wśród ludu kaszubskiego pamięć owej okropnej nocy, ale mało zapewne kto wie, iż najwięcej zawiniła tutaj nietrzeźwość straży.

Patrol Lwów

Powieść z życia obozowego pierwszych skautów polskich z r. 1912.
Napisał Kazimierz Kalinowski. — (Ciąg dalszy)

Czekaj, za karę dostaniesz mniej niż ci się należy z równego podziału między szóstkę Lwów. — Co mówiąc, pełen śmiechu, na klęczkach rwał niezwykle dorodne poziomki, aż wyzbierawszy jagody do ostatniej, oddał je w ręce Leszka.

— Naczelniku, pamiętaj, że moja porcja należy się Mieczkowi długonogiemu, któremu winienem podziękować za lekcję o cykorii.

— Przepraszam, nie ma w naszym zastępie żadnych nagród — sprzeciwiał się kościsty Longinus.

— Słuchajcie, ja wam poradzę lepiej — wtrącił Sokolik — dajcie mi obaj swoje porcje, ja z nich zrobię konfitury i oddam wam w zimie.

Śmiejących się odwołał poważny głos Leszka, który właśnie na krańcu wzgórza, nad rumowiskiem po rozwalonych piecach, jął tłómaczyć kolegom sposoby suchej destylacji drzewa, wszyscy się tedy zgromadzili w skupieniu przy ostatnim piecu, jeszcze nie rozebranym.

— Jak to — pytał Tadzik — więc całą tę ogromną przestrzeń we wnętrzu ceglanej budowli wypełniano szczapami... i tam powiadasz, nie miało powietrze dostępu... aha... rozumiem. I zapalano tutaj w tym piecu z pod spodu dla ogrzewania tego stosu drzewa.

— Tak, widzisz, wywiązujące się gazy uchodziły bocznymi rurami, a pozostawała smoła mazista, którą dopiero w odpowiednim przyrządzie destylatorskim poddaje się przekropleniu.

— No, dobrze, że się tu już niczego nie poddaje żadnemu przekropleniu — śmiał się Janek — bo gdyby ten piekielny piec ze swoją smołą nie należał do przeszłości, nie moglibyśmy tutaj spędzić lata. A tak jak jest, niech nam się zdaje, że obok sterczą w gruzach jakieś mury starej baszty zamkowej...

— Co się tobie widzi, poeto — przerwał mu Stach — ja w tej ceglanej piramidzie widzę chyba czerwonym lukrem oblaną babę wielkanocną, która chciała gospodyni sprawić przyjemną niespodziankę i tak w piecu rosła foremnie, że jej czapka nie zsunęła się z głowy na bakier.

— Już ja będę swoje powtarzał — odezwał się Tadzik — że wolałbym praktycznie, nie teoretycznie poznać, jak się to pędzi smołę i terpentynę... i dlatego żałuję, że majdan już nie „chodzi".

— Ależ, człowiecze, zmiłuj się — zawołał Sokolik — przecież wtedy na prawdę chodziłby cały majdan, wyganiając nas stąd za dziesiątą górę. Przecież zamiast nas, chodziłby tutaj Jankiel Mendel z całą chodzącą rodziną i chodzącymi domownikami, z chodzącą gromadą najemników i chodzącym bydłem, z dodatkiem drobiu i wszelkiego robactwa... także chodzącego...

Rzucono się odczytywać po kolei ślady życia dawnych gospodarzy tej osady. (C. d. n.).